

Praha, 23. 4. 2014

Eva Vondráková

Vytváření podmínek pro talentované studenty na vysokých školách

www.kvalita.reformy-msmt.cz

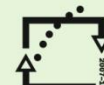
evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Kdo se o vzdělávání nadaných zajímá a proč

- **politici**, kteří chtějí vybudovat prosperující společnost – tak začal zájem o studium nadaných na počátku existence USA a takto se z rybářské vesnice stala jedna z nejúspěšnějších ekonomik světa – Singapur;
- **rodiče**, kteří na základě zkušeností se vzděláváním dětí iniciovali změny v legislativě a vzdělávání nadaných ve svých zemích (například Holandsko, Německo, Velká Británie, poslední dobou i Francie);
- **vědci**, kterým dělá starost nedostatek uchazečů o studium – zejména přírodních a technických oborů, neboť o to méně mezi nimi bude i mimořádných talentů, schopných posunout hranice poznání dále;
- **zaměstnavatelé**, kteří navzdory nezaměstnanosti obtížně hledají odborníky na některé kvalifikované profese;
- **učitelé**, kterým záleží na tom, aby se co nejlépe rozvíjeli všichni jejich žáci – tedy i nadaní;
- **nadaní studenti**, hledající vzdělávání, které by pro ně bylo opravdu přínosné.

Co ztrácíme, nepodporujeme-li nadané

- „Mnoho nadaných a talentovaných dětí, jestliže se jim nedostává odpovídající podpory, upadá a nerozvíjí své nadání, které by je mohlo dovést k vědeckým objevům, umělecké tvorbě, umožnilo by jim stát se vůdčími osobnostmi nebo prostě jen šťastnými lidmi, s přiměřenou sebedůvěrou. Ignorováním talentů ztrácí i společnost. Ztrácí **tvůrivé vůdčí osobnosti ve vědě, umění, politice** a získává frustrované odpadlíky ze škol, společnosti, veřejného života a někdy i ze života vůbec.“
- **Erika Landau**, zakladatelka Institutu pro nadané a talentované děti, Tel Aviv

Péče o nadané mezinárodně

- **WCGTC** Světová rada pro nadané a talentované děti
- **CTY JHU** Centrum pro talentovanou mládež Johns Hopkins
- **ECHA** Evropská rada pro vysoké schopnosti
- **STaN - ECHA** Společnost pro talent a nadání
- **DSA** Německá Akademie pro nadané středoškoláky
- **NYEX** Síť excelentní mládeže (Mladí vědci do 21 let)
- **ICIE** Mezinárodní Centrum inovací ve vzdělávání
- **EUTC** Evropské Centrum talentu Budapešť
- **ICEE** Izraelské Centrum excelence skrze vzdělávání
- **CTY CE** Centrum pro talentovanou mládež Střední Evropa

Maďarsko – lídr v péči o nadané, (nejen) v postkomunistických zemích

- **2. ECHA konference Budapešť' 1990**
- **7. ECHA konference Debrecín 2000**
- **ECHA Diploma** – mezinárodní postgraduální kurz pro učitele k práci s nadanými
- Světová konference **Věda pro 21. století 1999**
- 1.Pracovní setkání NATO – UNESCO 2002 **Visegrád**
- 2.Pracovní setkání NATO – UNESCO 2004 **Eger**
- 3.Pracovní setkání NATO – UNESCO 2006 **Balatonfüred**
- **Mezinárodní konference** na podporu talentu v rámci maďarského **předsednictví EU 2011**
- **Založení Evropského Centra talentu (EUTC) 2011**
- prof. **Péter Csermely** zvolen **presidentem ECHA 2012**
- Písemná Deklarace na podporu talentu v EU **WD 34/2012**
- **Konference EUTC 8.-10.5.2014 Budapešť'**

prof. Péter Csermely

Biochemik, molekulární biolog, genetický inženýr;
iniciátor unikátního systému péče o talenty, president ECHA

- **Péter Csermely** je profesor Semmelweisovy univerzity. Jako člověk mimořádně nadaný, vzdělaný a vysokých morálních kvalit začal poté, co si uvědomil nedostatečnou péči o rozvoj talentů, tuto situaci řešit. Uvědomuje si důležitost kontaktů a komunikace a proto se zabývá **vytvářením kontaktů a sítí ve vědě**.
- V r. 1995 založil výzkumnou síť pro více než 10 000 nadaných středoškoláků: www.linkgroup.hu V r. 2000 inicioval vznik mezinárodní **Sítě excelentní mládeže** www.nyex.de.
- Za přínos k popularizaci vědy a podpoře talentů obdržel v r. 2004 na AV ČR v Praze **Evropskou Descartesovu cenu**.
- V r. 2006 založil **Maďarskou národní radu na podporu talentu**.
- V roce 2008 schválil maďarský parlament **projekt péče o nadané do roku 2028**.

NYEX - www.nyex.de

Sít' excelentní mládeže (mladých vědců do 21 let)

- **Cílem NYEX je motivovat a školit středoškolské a vysokoškolské studenty, vychovávat z nich badatele a uvádět je do mezinárodní vědecké komunity.**
- **Země, ze kterých jsou členské a spolupracující instituce NYEX:**
  - Izrael, Španělsko, Německo, Srbsko, Korea, Maďarsko, Litva, Indie, Itálie, Rumunsko, USA, Chorvatsko, Chile
- **NYEX hledá nové nadšené členy a spolupracovníky.**

Nadání a potřeba nezávislosti

- **Čím vyšší je nadání a motivace studenta, tím menší míru vedení potřebuje.**
- Pokud vyučující přistupují ke všem studentům stejně, tedy se stejnou mírou řízení, musí v některých případech docházet k nesouladu.
- Buď je samostatný student nadměrně řízen, nebo je nejistý ponechán bez dostatečného vedení.
  - Grow, Gerald O. (1991/96). 'Teaching Learners to be Self-Directed'.
  - Jiří Mareš: Styly učení žáků a studentů, Portál 1988

Studenti mimořádně nadaní, motivovaní a formální vzdělávání

- Jsou často pokročilí ve svých znalostech a kompetencích, někdy na úrovni expertů v dané oblasti.
- Potřebují přizpůsobit obsah a náročnost studia svým předpokladům - směrem k větší náročnosti.
- Mezi nejnadanějšími je řada těch, kteří školu nedostudují, případně si ani žádnou nevyberou.
- Mohou být mylně považováni za underachievers (jejich „školní úspěšnost“ nedosahuje úrovně předpokládaného nadání). VŠ opouštějí poté, co usoudili, že způsob vzdělávání neodpovídá jejich potřebám a rozvoj svých kompetencí realizují jinak.

Mimořádně nadaný student

- příběh ze současnosti, 1.část

- http://www.kulturaafrenstat.cz/vismo/dokumenty2.asp?id_org=200134&id=1232
- **Student SŠ Tomáš Mariančík dostal prestižní cenu za 4. místo na světovém finále soutěže Intel ISEF (International Science and Engineering Fair)**
- **Na největší mezinárodní soutěži, kde se utkalo více než 1500 středoškoláků z téměř sedmdesáti zemí, Tomáš pochopil, že jeho bádání má smysl.**
- **Jako student 1.ročníku VŠ preferuje samostudium a volný čas věnuje svým projektům a experimentům.**
- **Pokud zrovna nebádá, oživuje svět počítačových her, vytváří amatérské filmy a píše knihy.**

Mimořádně nadaný student

- příběh ze současnosti, 2.část

- O necelý rok později se objevil tento článek:

<http://www.svobodauceni.cz/clanek/sebevzdelavani> :

- „Osobně jsem dokonce odešel z vysoké školy ani ne po prvním roce, protože jsem byl schopen se potřebné učit sám a rychleji, bez toho abych se trápil s různými (pro mě) nepřínosnými školními projekty, které se po ohodnocení akorát zahodí.
- Jinými slovy, vysoká škola pro mě byla ztráta času.“

Poradenství pro vysokoškoláky

- Na webových stránkách VŠ poraden **není žádná zmínka o studentech mimořádně nadaných**, ani o péči o ně. **Tato problematika** v nabídce pomoci **zcela chybí**. Je tedy zapotřebí poradenskou péči o nadané zajistit.
- V současné době se intenzivně rozvíjí mezinárodní spolupráce a vytváření „sítí“ v péči o nadané v rámci EU.
- Iniciativní je v tomto směru nejvíce Evropské centrum talentu v Budapešti.

Hodnocení kvality VŠ z hlediska potřeb mimořádně nadaných

- Aktivní účast na odborné činnosti – činnost studenta – „hands on science“;
- Mimořádné osobnosti některých přednášejících;
- Mobilita – možnost studenta vycestovat za kvalitním programem do zahraničí;
- Dobrý mentor;
- Prestižní pracoviště;
- Zajímavé výzkumy, projekty, programy;
- Přístup k aktuálním informacím, novinkám ve vědě a technice;

Kvalita VŠ z pohledu studentů - pokračování

- Otevřenost pro zahraniční přednášející i pro studenty;
- Možnosti tvorby IVP – neučit se, co už dávno umí, jen proto, že je to povinné;
- Akcelerace (například zkrátit Bc a Mgr a dříve dojít k doktorandskému studiu);
- Individuální přístup;
- Práce v malých skupinách nebo individuálně s mentorem;
- Pružnost – prostor pro novinky ve vědě, technice a pro inovace ve vzdělávání;
- Využívání IT, „sítí“, apod.

Nové zdroje informací pro motivované zájemce o vzdělávání

- www.coursera.org
- www.udacity.com
- www.edx.org
- www.ted.com
- www.eduforum.cz
- www.svobodauceni.cz
- www.khanovaskola.cz
- www.praquesummit.org

- informace ke vzdělávání nadaných, aktuální v rámci EU: principy a varianty vyhledávání a podpory talentů.
- Vycházejí z dlouholeté zkušenosti, vědecké práce na vysoké úrovni, mezinárodně uznávané, spolupráce se špičkovými vědci, včetně nositelů Nobelovy ceny.
- Aktuální přehled o problematice v celém světě.
- Počítají se změnami v přístupu k informacím a na ně navazujícími novými variantami vzdělávání, včetně dostupnosti rychle stoupajícího počtu kurzů, které nabízejí prestižní světové univerzity.

<http://vsmonitor.wordpress.com/>

- Redakce *Vysoké školství ve světě* přináší informace o situaci a trendech ve vysokoškolském vzdělávání v zahraničí. Pod titulkem „Rodí se zcela nová univerzita budoucnosti“ najdeme upozornění na základní změny, se kterými bychom měli v blízké budoucnosti počítat.
- Práce s mimořádně nadanými studenty je u nás stále ještě ve stadiu přípravy – je nutno řešit řadu otázek, např. finanční zabezpečení, vzdělávání pedagogů a další. Je ale zapotřebí sledovat vývoj celého systému vzdělávání, aby byla připravována opatření v souladu s vývojem. Je proto nezbytné sledovat i dění ve světě.

Nejbližší konference ke vzdělávání nadaných

- **2.EUTC Budapešť** 8.-10.5.2014
- www.talentcentrebudapest.eu
- **11.ICIE Paříž** 7.-10.7.2014
- www.paris.icieconference.net
- **14.ECHA Ljubljana** 17.-20.9.2014
- www.echa2014.info
- **21.WCGTC Odense** 10.-14.8.2015
- www.worldgifted2015.com

- **4.STaN Praha**, říjen 2014
- www.talent-nadani.cz

KVALITA

Děkuji za pozornost!

Eva Vondráková

e-mail: vondrakova@gmail.com

www.kvalita.reformy-msmt.cz

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ